

Folketingets Socialudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail sm@sm.dk

Dato: 28. oktober 2013

RVA/ J.nr. 2013-6933

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 27. september 2013 følger hermed social- børne- og integrationsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 428 (SOU Alm. del).

Spørgsmål nr. 428:

Ministeren bedes redegøre for de seneste og fremadrettede initiativer på området for demens, herunder redegøre for ressortfordelingen mellem social-, børne- og integrationsministeren og sundhedsministeren i forhold til emnet.

Svar:

Det blev i forbindelse med finanslovsaftens for 2010 besluttet at nedsætte en tværfaglig arbejdsgruppe til at udarbejde en "National handlingsplan for demensindsatsen". Handlingsplanen blev sammen med den bagvedliggende "Kortlægning af demensområdet i Danmark 2010" offentliggjort i december 2010. Den nationale handlingsplan for demensindsatsen (herefter demenshandlingsplanen) indeholder 14 konkrete anbefalinger til på tværs af social- og sundhedsområdet at udvikle og styrke indsatsen på demensområdet. Der blev afsat i alt 31 mio. kr. i 2011-2014 til gennemførelsen af handlingsplanens anbefalinger.

Til opfølgning på demenshandlingsplanens 14 anbefalinger blev følgende initiativer igangsat på det sociale område:

Vidensindsamling om socialfaglige indsatser på demensområdet

Formålet med indsatsen er at ruste planlæggere på demensområdet med bedre viden og dermed at give de bedste mulige betingelser for, at mennesker med demens så vidt muligt altid mødes med tilbud og indsatser baseret på den aktuelt bedste viden. Vidensoversigten skal samle, vurdere, systema-

tisere og formidle aktuelt bedste viden på området. Vidensoversigten findes på Socialstyrelsens hjemmeside www.socialstyrelsen.dk/demens. Projektet løber frem til udgangen af 2014.

Fokus på tværgående og forpligtende samarbejde om udvikling og udbredelse af velfærdsteknologi

Der er allerede mange gode erfaringer med forbedring af tryghed og struktur på hverdagen med forskellige teknologiske løsninger, specielt udviklet til borgere med demens. Der foreligger således færdige løsninger og lovende prototyper samt en velbeskrevet metode til udvikling af teknologi til brugerinddragelse i teknologiudviklingen, også når brugeren har demens.

Den nationale strategi for digital velfærd har fokus på at understøtte udbredelsen af de veldokumenterede gode løsninger. Kommunerne arbejder målrettet på afprøvning af flere løsninger og på udvikling af nye i samarbejde med virksomhederne på området.

Fokus på målrettet og strategisk anvendelse af efter- og videreuddannelserne på demensområdet

Demenshandlingsplanen anbefalede, at kommuner og regioner løbende har fokus på at sikre en mere målrettet strategisk anvendelse af efter- og videreuddannelserne på demensområdet, herunder at der samarbejdes om efter- og videreuddannelsesstilbud, der går på tværs af medarbejdere på sygehuse, i almen praksis og kommuner.

Udmøntningen af denne anbefaling skal således ske i kommuner og regioner. Ministeriet følger dog løbende med i udviklingen inden for området fx via uddannelsesbekendtgørelsen på SOSU-området.

Udvikling af metode til forbedret indsats overfor personer med demens og svære adfærdforstyrrelser

Der er igangsat et metodeudviklingsprojekt, som skal udvikle indsatsen i forhold til udadreagerende adfærd blandt mennesker med demens, der bor i plejeboliger. I projektet deltager tre indsatskommuner med hver tre plejecentre. Der gennemføres aktuelt fire temaspor/kompetenceløft til medarbejderne på plejecentrene, og der gennemføres beboerkonferencer med deltagelse af såvel plejepersonale, mellemledere og ledere i forhold til forebyggelse og håndtering af konfliktsituationer med beboere med udadreagerende adfærd.

Målet med projektet er dels at dokumentere effekter af en styrket faglig ramme for arbejdet med borgere med udadreagerende adfærd, dels at udvikle og systematisere såvel organisering som faglige tilgange til beboerne på de enkelte plejecentre. Projektet afsluttes ved udgangen af 2014.

Revidering og genoptrykning af pjece om plejetestamenter

Demenshandlingsplanen anbefalede, at kendskabet til mulighederne for at udforme et plejetestamente udbredes. Der er derfor sket en opdatering og en genoptrykning af pjecen i juni 2013: "Diagnosen demens – og hvad så

med fremtiden?”. Pjecen er sendt til Alzheimerforeningen og kan downloades på ministeriets hjemmeside.

Formidlingsaktiviteter vedrørende mulighederne for tilladt brug af magtanvendelse overfor personer med demens

Socialstyrelsen har afviklet fem ”teach-the-teacher” dage, hvor der er blevet undervist i regelsættet for undervisere på grunduddannelserne og formidlere fra kommunerne. Herudover er der udarbejdet tre nye pjecer om magtanvendelsesreglerne, sagsgange og ansvarsområder. Pjecerne er udsendt til kommunerne i november 2012.

Oplysningsindsats om demens – i samarbejde med Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Formålet med oplysningsindsatsen har været at forbedre den generelle viden om demenssygdomme, herunder viden der kan hjælpe mennesker med demens med at få en ligeværdig behandling i samfundet. Oplysningsindsatsen har været opdelt i to. Socialstyrelsen kørte en kampagne, der satte fokus på at bevare de sociale relationer gennem foreningslivet, mens Sundhedsstyrelsens kampagne satte fokus på tidlig opsporing. Kampagnerne har kørt i henholdsvis maj-juni og juli-august 2013.

Undersøgelse af behov for afløsning og aflastning blandt pårørende til mennesker med en demenssygdom

Demenshandlingsplanen anbefalede at gennemføre en nærmere undersøgelse af pårørendes behov for afløsning og aflastning med henblik på at bistå kommunerne i prioriteringen og tilrettelæggelsen af indsatsen overfor pårørende til mennesker med demens. Undersøgelsen blev offentliggjort i maj 2013.

Puljer

Med satspuljeaftalen for 2013 er der udmøntet 11 mio. kr. fra 2013-2016 til puljen ”Det gode hverdagsliv for ældre i plejebolig”. Målgruppen for puljen er ældre i plejeboliger – herunder mennesker med demens. Puljens mål er bl.a. at styrke livskvaliteten for personer med demens.

Kommende initiativer

På et samråd den 11. april 2013 vedr. pårørende til dementes rettigheder blev der lovet en drøftelse med socialordførerne for bl.a. at følge op på undersøgelsen af behovet for afløsning og aflastning blandt pårørende til mennesker med en demenssygdom. Der forventes igangsat et initiativ, som opfølgning på undersøgelsen.

Sundhedsområdet

Social-, Børne- og Integrationsministeriet har anmodet Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse om bidrag til at besvare spørgsmålet. Her følger bidraget:

”På sundhedsområdet har der ligeledes været igangsat initiativer som opfølgning på demenshandlingsplanen.

Udvikling af nationale kliniske retningslinjer for demens

Den nationale kliniske retningslinje for demens blev offentliggjort 1. oktober 2013. Retningslinjen er skrevet særligt med henblik på primærsektoren og hovedfunktionsniveau i sygehussektoren.

Videreførelse af Nationalt Videnscenter for Demens

Videnscenter for Demens har fået satspuljebevillinger til videreførelse af dets arbejde. Videnscentret udfører opgaver i forhold til at sikre en fortsat udvikling af konkrete sundhedsfaglige behandlings- og plejetilbud på demensområdet, samt at sikre vidensspredning og formidling til regioner og kommuner. Den nuværende bevilling løber fra 2013-2015.

Behandling af behandlingsafvisende inhabile patienter overvejes

Sundhedsloven regulerer, hvem der på vegne af en dement og inhabil patient kan samtykke til behandling.

I Norge har man indført hjemmel til - under en række nærmere betingelser - at anvende magt i forbindelse med behandlingen af behandlingsafvisende inhabile patienter. Tilsvarende overvejelser pågår i Danmark, og der pågår løbende brede, politiske drøftelser. Der er imidlertid politisk enighed om, at en endelig politisk stillingtagen skal ske på baggrund af erfaringerne fra Norge, hvor man har igangsat en evaluering af de norske regler. En endelig politisk stillingtagen forventes derfor tidligst ved årsskiftet 2014/2015.

Udbredelse af forløbsprogrammer for demens i alle regioner

Allerede i 1999 udviklede Socialministeriet i samarbejde med bl.a. KL, Amtsrådsforeningen og flere specialister en samarbejdsmodel for demensområdet. Samarbejdsmodellen var en generel model for et tværsektorielt og tværfagligt samarbejde mellem de tidligere amter, kommunerne og de praktiserende læger indenfor demensområdet i forbindelse med udredning af demens og opfølgning på udredningens resultater. Samarbejdsmodellen blev gennemført i de fleste tidligere amter i forskellige variationer og med lokale forskelle.

I dag er samarbejdsmodellen videreført som led i sundhedsaftalerne mellem region og kommuner. Sundhedsstyrelsen udarbejdede sammen med regioner og kommuner en generisk model for forløbsprogrammer for kroniske sygdomme som ramme for systematisk og ensartet beskrivelse af forløbsprogrammer i 2008. På nuværende tidspunkt har Region Nordjylland, Region Sjælland og Region Hovedstaden udarbejdet egentlige forløbsprogrammer for demens. Region Midtjylland og Region Syddanmark har fortsat en samarbejdsaftale på demensområdet.”

Ressortfordelingen på demensområdet er fordelt således, at ydelser efter serviceloven så som f.eks. personlig og praktisk hjælp hører under social-

børne- og integrationsministeren, mens ydelser efter sundhedsloven som f.eks. medicingivning mv. hører under sundhedsministeren.

Annette Vilhelmsen

/ Eva Pedersen